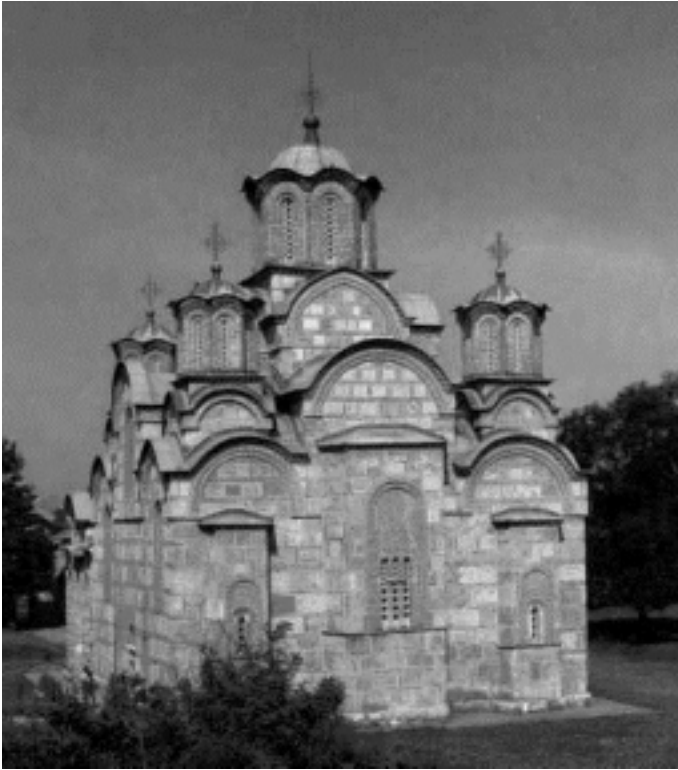

ORTODOXT KYRKOLIV

Utgiven med välsignelse från H.E. Metropoliten Kyprianos av Oropos och Fili
Årgång 11 1999 Nr1-2

GRACANICA KLOSTER, KOSOVO

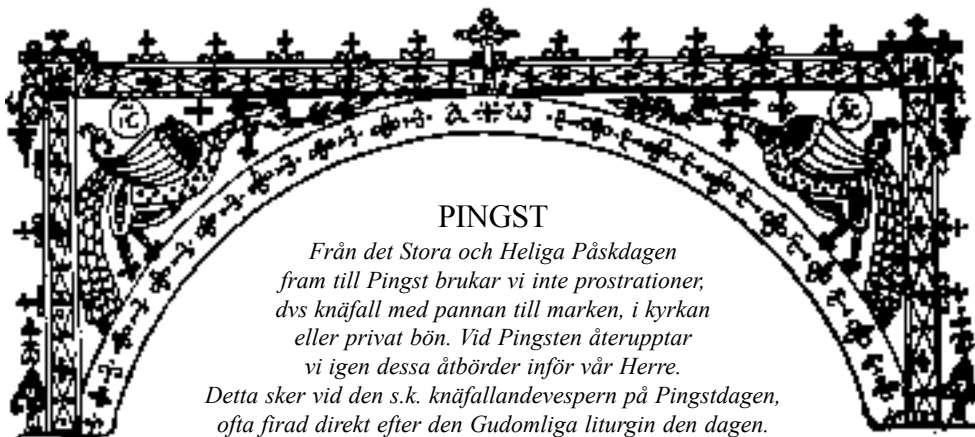
LEDARE

Det är med djup sorg vi nu presenterar det första numret av Ortodoxt kyrkoliv 1999. Redaktionen har sedan det senaste numret förlorat vår tidnings grundare, Moder Parthenia (Matoushka Monica Deurloo), som stilla insomnade efter en längre tids sjukdom strax efter Theofania. Moder Parthenia har varit vår tidnings grundpelare ända sedan vi först fick välsignelse till att ge ut en tidning 1989 av vår Metropolit Kyprianos av Oropos och Fili. Moder Parthenia var den som höll samman hela projektet och också den som hela tiden försedde tidningen med artiklar som hon med iver översatte. Utan henne hade det aldrig blivit någon tidning. Och det är hennes mantel vi nu skall försöka axla.

Detta nummer har blivit fördröjt p.g.a. att vi inte förrän nu har haft tid att gripa oss an vår uppgift. Under Stora fastan var vi tvungna att koncentrera all vår energi på att för första gången översätta till det svenska språket en full cykel av gudstjänster från den Stora och Heliga Onsdagen till Påskdagen. Kanske kommer vi att inom ramen för Ortodoxt kyrkoliv kunna publicera några axblock från dessa. I övrigt ligger planeringen för året fast. Vi åsyrftar att utkomma med en jubileumsskrift och en större översättning ur vår liturgiska skatt, men mer än så vill vi inte avslöja.

DETTA NUMMER INNEHÅLLER

Ledare	2
Om pingsten	3
Homilia till Kristi födelse	4
Homilia till den Helige Gregorios Palamas	7
Homilia till den Helige Johannes Klimakos	11
Homilia till Kristi uppståndelse	14
Den Ryska kyrkan under 1900-talet - del 3	17
Om lydnad	21
Om kunskap	23
Frågor och svar	26
Kyrkonyheter	33

PINGST

*Från det Stora och Heliga Påskdagen
fram till Pingst brukar vi inte prostrationer,
dvs knäfall med pannan till marken, i kyrkan
eller privat bön. Vid Pingsten återupptar
vi igen dessa åtbörder inför vår Herre.*

*Detta sker vid den s.k. knäfallandevespern på Pingst dagen,
ofta firad direkt efter den Gudomliga liturgin den dagen.*

Under aftongudstjänsten läses 6 långa böner under det att alla i kyrkan prostrerar. Diakonen utropar före bönen: Åter och åter låtom oss böja knän för Herren! Här återges den andra bönen:

Välsignad är Du, o Herre, allsmåttige Härskare, som har upplyst dagen med solens ljus och gjort natten glänsande av blixstens sken; som nådefullt gjort oss skickade att genomvandra den långa dagen och att möta den begynnande natten. Hör våra böner och allt Ditt folks böner, giv oss förlåtelse för alla våra synder, både uppsåtliga och ouppåtliga, mottag våra aftonböner, och nedsänd över Din arvedel Din barmhärtighets och Dina nådegåvors mångfald. Led oss med Dina heliga änglar. Rusta oss med Din rättfärdighets rustning. Omgärda oss med Din sannings bålverk. Led oss med Din makt. Befria oss från varje fiendens angrepp och försåtliga anslag. Och giv oss, att denna afton och den annalkande natten och alla vårt livs dagar må vara fullkomliga, helgade, fridfulla, utan synd, utan vacklan och fredade från onda drömmar; på förbönerna av den allheliga Gudaföderskan och alla heliga, som i alla tider har varit välbehagliga i Din åsyn.

Ortodoxt kyrkoliv utgives av det svenska exarkatet av den Sanna (gammalkalendariska) Grekisk-ortodoxa kyrkan. Vår kyrka har full kommunion med den Ryska Utlandskyrkan under Metropolit Vitaly, den Sanna Rumänsk-ortodoxa kyrkan under Metropolit Vlasie, och den Sanna Bulgarisk-ortodoxa kyrkan under Biskop Photii av Triaditza

Adress: Heliga Konstantin och Helena Ortodoxa församling, Värberg, Fjärdholmsgränd 48, 127 44 Skärholmen. Tel: 08-978958

Prenumerationspris: Helår 120,- (4 nr, varav 1 dubbelnummer) Pg.4899453-7. Lösnummerpris 35,-/ex.

Ansvarig utgivare: Arkimandrit Johannes Agiokyprianites

Redaktion: Fader Anders Åkerström

Vår gamla hemsida <http://hem1.passagen.se/zakarias>

Vår nya hemsida: <http://hem2.passagen.se/ortodoxi>

Informationskanal för vår synod (hemsidan är på engelska): <http://www.orthodoxinfo.com>

ENCYKLIKA

på vår Herres, Guds och Frälsares Jesu Kristi födelse

”Därför måste Han i allt bliva lik sina bröder”¹

”Han önskade och var ivrig att bli född på alla sätt som vår broder”²

den Helige Johannes Chrysostomos

Älskade bröder i Kristus och barn i vår människoblivne Herre,

A

Den gudomliga Faderns och vår heliga Kyrkas ekumeniska lärare, den store Athanasios, såsom en utmärkt utläggare av gudomliga Mysterior, introducerar för oss idag vår Frälsare Kristi födelses stora Mysterium, med storslagen precision och andlig makt genom följande ord:

Ordet ”kläddes i en skapad kropp”, så att i honom vi må bli förnyade och gudomliggjorda”;

”Ty Han blev människa, så att vi må bli gudomliggjorda”;

”Ty Han blev människa, så att Han må gudomliggöra oss i Honom”;

”Och att vi hädanefter må bli ett heligt släkte och deltagare av gudomlig natur”³

På detta sätt hjälper oss de heliga Fäderna att förstå att med det gudomliga människoblivandet kom människans förlåtelse med fullhet och hennes försoning med Gud, och samtidigt kom den del av vår natur som lidit genom den ”förste Adam”, grundaren till vårt släkte ”gjord av stoft”⁴, att förnyas.

Vad bestod detta av? Jo, möjligheten till *theosis*, att bli gudomliggjord, att vi människor skulle kunna bli ett ”heligt släkte”, ”deltagare av gudomlig natur”.

Och hur kom detta till stånd? Detta kom till stånd i den gudomliga och mänskliga Frälsaren Kristi person. Han är den ”andre” och ”siste” Adam” från himmelen⁴, eftersom Han antog mänsklig natur, skapade nytt, förnyade och gudomliggjorde den, och även sannerligen upphöjde den till ”högra sidan om Majestätets tron i himmelen”⁵, där den förhärligas tillsammans med den gudomliga naturen i evighet av himmelens härskaror.

Detta är varför den Helige Johannes Chrysostomos också utropar, fylld av vördnad för den stora hedern och äran till vilken den mänskliga naturen blev upphöjd genom inkarnationens *ekonomia*, förvånad inför Guds kärlek:

”Ty det är i sanning underbart och fyllt av förundran att köttet som är från oss skulle få sitta i höjden och tillbedjas av änglar och ärkeänglar, serafier och keruber. Ofta begrundande detta i mitt sinne, är jag extatisk och förundrad av det mänskliga släktets höghet, ty jag skådar stora och strålande begynnelse och Guds stora omsorg om vår natur”⁶

Denna frälsande sanning angående vår naturs härlighet och dess gudomliggörelse av vår människoblivne Herre, är förklarade i detalj i dessa djupa ord av den Helige Aposteln Paulus:

”Då nu barnen hade blivit delaktiga av kött och blod, blev ock han på ett liknande sätt delaktig därav”, ”därför måste Han i allt bli lik sina bröder.” Guds son, säger den gudomliga Aposteln, gjorde inte detta för att hjälpa änglarna: ”Ty det är ju inte änglar han tager sig an” utan Abrahams avkomlingar: ”det är Abrahams säd, som han tager sig an”⁸. Men eftersom Guds barn är delaktiga i en förruttnad och sjuk natur, på samma sätt och i sanning och i fullhet blir Gud delaktig av denna skapade natur, eftersom Han i allt var tvungen att bli lik sina bröder.

Den människoälskande, fortsätter Chrysostomos, ”önskade och var ivrig att bli född på alla sätt som vår broder”⁹ och att bli som oss ”i alla naturliga och oskuldsfulla lidelser”¹⁰, d.v.s. ”Han föddes, närdes, växte, led i allt som var nödvändigt och till slut dog”⁹.

Emellertid, den Helige Johannes av Damaskus påpekar vidare att vår människoblivne Herre ”tog på sig hela människan och allt som är mänskligt utom synd”, ”att Han må förhålliga alla”¹¹.

B

Barn i Herren,

låt oss förbli i kärlek till mänskligheten och i vår Mästare Kristi välgörenhet och ödmjukhet.

Kärlek för Honom i ödmjukhet; Han fördöljer för en tid Sin gudomlighets härlighet och strålgång. Han antar en tjänares gestalt. ”Fortsättande att vara det Han var, antog Han det Han inte varit, och då Han blev kött, fortsatte Han att vara Gud, Ordet.”¹²

Han tänkte inte på Sin ”värdighet”, Han nedlät sig till vår nivå. Han gör sig själv till en av oss. Änglarnas Herre ”utblottade sig själv, i det att han antog en tjänares skepnad”, säger den Helige Aposteln, och ”ödmjukade sig och blev lydigt intill döden, ja intill döden på korset.”¹³

Denna vår Frälsares ofattbara kärlek och obegripliga ödmjukhet rörde

vår tros helgon och inspirerade dem att att efterlikna Mästaren.

Den gudomligt rörda Aposteln, skrivande till Korintierna, underströk med eftertryck den okränkbara och konstanta principen i Kristi pastorala uppträdande, nämligen självoffer och ödmjukhet för andras frälsnings skull: ”För judarna har jag blivit såsom en jude; för dem som stå under lagen har jag blivit såsom stode jag under lagen; för dem som äro utan lag har jag blivit såsom jag vore utan lag; för de svaga har jag blivit svag; för alla har jag blivit allt, för att jag i alla händelser skall frälsa några.”¹⁴

Den Helige Paulus, som togs upp till himlarna, iaktog med absolut strikthet och okränkbarhet Guds rättsinniga bud, ändå offrade Han konstant sina egna rättigheter för att bli ”allt för alla” för att på så sätt leda dem till frälsning.

C

Älskade bröder i Kristus,

”Ordet blev kött”¹⁵. Det hypostasiska Guds ord ”blev i sanning mänskliga, så att Han genom nåd kunde göra oss till gudar” säger den Helige Maximos Bekännaren¹⁶.

Och vi görs till gudar utan att vårt väsen förändras, givetvis, utan genom delaktighet i vår Herres oskapade och gudomliggörande energier, som är av gudomlig strålgång eller gudomlig upplysning, såsom de heliga Fäderna förklarar och i synnerhet den Helige Johannes av Damaskus: ”Människan ”är gudomliggjord genom deltagande i gudomlig strålgång och inte genom att bli förvandlad till gudomligt väsen.”¹⁷

Emellertid, denna upphöjda nåd av vårt deltagande i den gudomliga strålgången kan inte skänkas oss om vi inte har kärlek för vår broder och inte ödmjukar oss själva p.g.a. denna kärlek.

Vår Herre ”blev i allt oss lika” så att vi skulle bli som Honom ”i allt lika”, ”utan att vara identiska med Hans väsen”¹⁸. Sålunda, utan att tänka på vår ”värdighet”, måste vi ”på alla sätt och i allt” ha Hans kärlek och ödmjukhet.

Vår osvikbara vägvisare är alltid vår Frälsares exempel och Hans efterliknare helgonen, som faderligt samlar oss och uppmanar oss:

”Så kläden eder nu i hjärtlig barmhärtighet, godhet, ödmjukhet, saktmod, tålmod och haven fördrag med varandra och förlåten varandra, såsom Herren har förlåtit eder.”¹⁹

Älskade barn i Herren,

Vår människoblivne Herre och Gud är ”saktmodig och ödmjuk i hjärtat”²⁰. Låt oss också i tacksamhet skänka Honom, tillsammans med hela skapelsen, vår gåva av kärlek och ödmjukhet båd’ nu och alltid, så att vi också må bli ”deltagare av gudomlig natur”²¹ och ”bli gudomliggjorda” i

Kristus vår Frälsare. Till Honom vare ära med Fadern och Den Helige Ande.
Amin.

Vår Frälsares Jesu Kristi Heliga födelse 1998.

Er förebedjare inför den människoblivne Herren,

+ Metropolitén Kyprianos
den Heliga Motståndssynoden

1) Hebr. 2: 17. 2) PG 63: 47. 3) PG 26: 248B; 25: 192B; 26: 1077AB. 4) 1 Kor. 15: 45. 5) Hebr. 8: 1 & 1: 3. 6) PG 63: 47. 7) Hebr. 2: 14 & 17. 8) Hebr. 2: 16. 9) PG 63: 47. 10) St. Nicodemus of the Holy Mountain, Interpretation of the Epistles..., vol. 3, p. 290. 11) PG 94: 1081BC. 12) PG 62: 231. 13) Fil. 2: 7-8. 14) 1 Kor. 9: 20-22. 15) Joh 1: 14. 16) PG 90: 401A. 17) PG 94: 924A. 18) PG 91: 376AB & 1308B. 19) Kol. 3: 12-13; cp. Ef. 4:2. 20) Matt. 11: 29. 21) I Petr. 1: 4.

Översättning: Fader Anders Åkerström

HOMILIA PÅ DEN HELIGE GREGORIOS PALAMAS SÖNDAG

av Fader Anders Åkerström

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amin.

Hos ökenfäderna återberättas följande: Vid ett tillfälle beslöt sig Ärkebiskop Theophilus att avlägga ett besök hos Abba Pambo i öknen. Men Abban ville inte tala med honom. Hans klosterbröder tyckte det var pinsamt och sade till slut till Abba Pambo: Säg något Fader så att Ärkebiskopen får höra något uppbyggligt”. Då svarade Abban: ”Om han inte finner något uppbyggligt av min tystnad, kommer han heller inte finna något uppbyggligt av mitt tal.”

Vår kyrka firar idag den Helige Gregorios Palamas. Den Helige Gregorios var den s.k. hesychasmens främste förespråkare och försvarare. Begreppet hesychasm kommer från grekiskans *hesychia* som betyder vila eller stillhet och är den ortodoxa kyrkans speciella fromhet som särskilt odlas i våra kloster. Kärnan i denna fromhet är den inre bönen med det ständiga upprepandet av Jesusbönen. Den Helige Gregorios blev munk vid

unga år och vistades långa tider på *Agion Oros* (Athos) och det var därifrån han tog initiativ till ett öppet brev från Athosmunkarna till försvar för den inre bönen för att kritisera en munk i Konstantinopel från Kalabrien i södra Italien som hette Barlaam. Den Helige Gregorios segrade så småningom i och med två kyrkomöten. Den Helige Gregorios blev sedermera utnämnd till ärkebiskop av Thessalonike och glorifierades av vår Heliga kyrka nio år efter sin död 1359.

Eftersom det finns så många paralleller med förra söndagens firningsämne, Ortodoxins triumf, när ikonvännerna segrade över bildstormarna, fick den Helige Gregorios en egen söndag i Stora Fastan.

Vad har då den Helige Gregorios att lära oss idag. Jo, han har att lära oss *hesychia* -vila, stillhet och tystnad.

Vi lever i en värld fylld av ljud och information. Vi matas med ljud från morgon till kväll. Vi har radio. Vi har TV. En del har t.o.m. s.k. freestyles med små hörlurar som bombarderar öronen med ljud. Dessa freestyles bär dessa människor när de går till och från sitt jobb. Det är som om den moderna människan skulle vara rädd för tystnad. Det är som om den moderna människan alltid är på flykt från sig själv. Hon kan inte vara tyst eller ensam, eftersom det skulle innebära att konfrontera sig med sig själv. Och då en människa någon gång är ensam och skulle ha tid att möta Gud, sätter hon istället på radion eller TV-n!

En berömd kompositör sa ofta till sina studenter att pauserna i musiken var lika viktiga som tonerna. Nya studenter trodde ofta att han överdrev, men lärde sig snart att utan noggrann uppmärksamhet på pauserna, så förlorar musiken halva sin skönhet.

Det som är sant för musiken är också sant i livet. Utan dagliga intervaller av tystnad och bön förlorar livet sin skönhet och mening. Även om ett hjärta hos en människa slår i 70 år, så vilar det i 35 av dessa år! Därför är det nödvändigt för oss att vi lär oss något om hesychasm -vila, stillhet och tystnad.

Att öva hesychasm är alltså inte bara något för munken eller nunnan. Utan det är något som måste praktiseras av alla om vi vill vinna frälsning. Den Helige Nikolaos Kabasilas, som var en lekman som levde på 1300 talet, uttrycker det så här: ”Och alla skall öva denna konst. Generalen skall fortsätta att ge order, bonden skall bruka sin jord och hantverkaren skall göra sitt hantverk. Och jag skall berätta varför. Det är inte nödvändigt att dra sig undan till öknen... eftersom det är fullt möjligt att stanna kvar i ens hem, utan att ge upp sina ägodelar och ändå öva oavlätlig bön i tystnad”.

Det är alltså inte öknen som gör ökenfadern, ty öknen finns överallt.

Den är portabel, ty den finns inom oss. Det är nämligen vila, stillhet och tystnad som skapar den inre öknen, vårt inre kloster, och inget annat. Det yttersta målet med all vår strävan är den hemlighetsfulla föreningen med Gud, *theosis* - gudomliggörelse - , i tystnadens sammanhang. En person som nått dit har bemästrat *hesychia*, inre vila, stillhet och tystnad, och är en person som framför allt och allra mest lärt sig att lyssna. Hon lyssnar på rösten i sitt eget hjärta och förstår att rösten inte är hennes egen utan någon annans som talar i henne. Meningen med *hesychia* är att sinnet skall nedstiga i hjärtat och stå inför Guds närvaro. Det är inte bara tystnadens tid, en tid utan tal, utan lyssnandets tid - ett lyssnande till Gud som bor i själens inre tempel och ett stående inför hans närvaro. Allt detta är möjligt sedan Kristi människoblivande, att Gud blev människa genom Jungfru Maria. Efter inkarnationen har våra kroppar blivit den Helige Andes tempel. Det är där, inuti våra egna kroppar, som vi måste söka Anden. Inuti våra kroppar helgade genom Kyrkans mysterier finns därför nu inom oss inympat genom Nattvarden i Kristi kropp. Gud är därför nu att finna inom oss och inte någonstans utom oss. Därför finns det oskapade ljuset från Tabor, Kristi förklaringsberg, inom oss.

Så syftet med *hesychia* är för oss att fira liturgi i det inre kapellet av vårt hjärta. Ty i verkligheten finns det tre typer av liturgier: 1) liturgin som firas i hjärtats kapell där *hesychia* - vila, stillhet och tystnad - är nödvändig, och 2) den gemensamma liturgin firad i kyrkan, där vi alla är lemmar i en och samma kropp, och 3) liturgin efter liturgin, vilket är det kristna livet, *diakonia*, eller tjänsten till Kristus i världen: ”Jag var hungrig och ni gav mig att äta”. Alla tre liturgierna är nödvändiga för oss om vi skall vinna frälsning. Men denna söndag betonas den första, eftersom vi åminner den Helige Gregorios Palamas. Vi får lära oss att inte förlora Honom i vårt hjärta. Ty vilken mening är det att söka Gud på heliga platser om vi förlorat honom i våra hjärtan?

Hur gör vi då konkret för att stänga dörren till världen och stiga in i hjärtats kapell? Att tysta vårt sinne är en oerhört svår sak. Att bevara sinnet från tankar, tankar och åter tankar i en aldrig sinande ström kräver stor självinsikt och övning. Och denna har våra heliga kyrkofäder visat oss då de lärt oss en väg, en metod, för att kontrollera sinnet. Metoden går ut på att använda en tanke för att utplåna eller blockera alla andra tankar som hopar sig i sinnet. Denna tanke är Jesusbönen. Genom att fästa tankarna på Jesusbönen så öppnar vi vårt sinne för Guds röst och därmed stänger vi ute alla andra röster som försöker att tränga sig in.

Och detta kan alla av oss göra. Om jag ovärdige får ge ett konkret råd så börja så här. Tag Din *komboskina* och ställ Dig framför ikonerna i Ditt

hem en gång om dagen, vid sidan om Dina morgon- och aftonböner, säg inledningsbönerna på vanligt sätt och påbörja sedan ett varv på bönerепet. Säg sakta: "Herre, Jesu Kriste Guds Son, förbarma Dig över mig syndare". Läs två Jesusböner tyst och en högt. Känn rytmen. Hoppa över pärlorna. När Du kommit ett varv runt säg: "Ära vare Fadern... Nu och alltid. Alleluia, alleluia, alleluia, ära vare Dig, o Gud. (tre gånger) Herre, förbarma Dig (tre gånger) Ära vare Fadern... Nu och alltid..." Läs sedan tre varv, dvs 300 Jesusböner. Säg efter sista varvet: "Ära vare Fadern... Nu och alltid. Alleluia, alleluia, alleluia, ära vare Dig, o Gud. (tre gånger) Vårt hopp, o Herre ära vare Dig. Ära vare Fadern... Nu och alltid... Herre, förbarma Dig (tre gånger) Genom våra heliga Fäders förböner, Herre Jesu Kriste vår Gud, förbarma Dig över oss och fräls oss. Amin." Om Du gör på detta sättet dagligen har Du så påbörjat ett hesychastiskt liv. Så småningom lär Du Dig att utnyttja lediga stunder för bön. Så småningom kommer bönen att driva undan syndiga tankar och Ditt sinne förbereder sig för mötet med den Ende, som kan ge Dig vila, inuti Dig själv.

Genom våra heliga Fäders förböner, Herre Jesu Kriste vår Gud, förbarma Dig över oss och fräls oss. Amin.

HOMILIA PÅ DEN HELIGE JOHANNES KLIMAKOS SÖNDAG

av Fader Anders Åkerström

I Faderns och Sonens och Den Helige Andens namn. Amin.

På den 4:e söndagen i den Stora Fastan åminner vår kyrka den Helige Johannes Klimakos, som levde och verkade på 600-talet (580-650) och var abbot vid S:ta Katarina klostret på Sinai. Han har fått en egen söndag under fastan trots att han har en egen festdag den 30:e mars, p.g.a. hans berömda andliga verk "Det gudomliga uppstigandets steg" som läses vid måltider i kloster under den Stora Fastan. Och det är från detta verk han har fått tilläggsnamnet "Klimakos". Ordet "Klimakos" kommer från grekiskans *klimax* och betyder steg. I detta verk, som hänsyftar till Jakobs steg som sträckte sig från himmelen till jorden, beskrivs 30 steg vilka leder till andlig fulländning för människan. Varje steg representerar ett år i Kristi liv upp till hans dop och ger råd åt dem som vill försöka följa Kristi uppma-

ning: ”Varen fullkomliga liksom eder himmelske Fader är fullkomlig”. Boken innehåller andliga övningar genom vilka den kristne kan nå det högsta stadiet av andlig fullkomlighet och därmed bli deltagare av gudomlig natur (*theosis*).

Eftersom boken är baserad på Jakobs dröm bör vi först göra denna aktuell. Jakob var son till Isak som i sin tur var son till Abraham. Jakobs far Isak hade två söner Jakob och Esau. Esau var den äldsta, men Jakob lurade till sig sin faders välsignelse och förstfödslovet. Han hade begått en fruktansvärd synd. Han hade förrått sin bror och lurat sin far. På så sätt hade han avskurit sig från Gud. Han kunde inte själv bygga en stege på vilken han kunde kliva upp och tillbaka till den avbrutna gemenskapen med Gud. Det är då han har den berömda drömmen. Han övernattar i vildmarken med endast en sten som kudde och drömmer om en stege som sätts upp mellan himmel och jord, där änglar stiger upp och ned på stegens pinnar och hur Gud talade till honom från himmelen. Och när han vaknade upp utbrast han: ”Sannerligen Herren är på denna plats och jag kände det icke”. Trots hans lögn och hans synd hade nu Gud ställt upp en stege, så att Gud kunde komma ned till honom och han kunde stiga upp. I drömmen ser vi Gud ta initiativen. Vi ser Gud göra det möjligt för oss syndiga människor att komma upp till Honom och Han till oss. Drömmen blev en vändpunkt i Jakobs liv. Från denna stund var han nu en Guds man. Han hängav sig själv till tjänst åt Gud. För han hade sett Gud som hör och besvarar bön, den Gud som tagit sig an en fruktansvärt syndare som Jakob och visat sin människokärlek bortom vår förståelse. Det skulle sedan ta många år, ja århundraden, innan Jakobs dröm blev sann, före Kristi ankomst till världen. Men i Jakobs dröm lovar Gud att överbrygga gapet mellan himmel och jord, mellan Gud och människa. En dag skulle drömmen bli sann i köttet, i Kristi människoblivande.

Vi lämnar nu det gamla Testamentet och vänder oss till det nya. Vi hör Jesus säga i Johannesevangeliet (1:15): ”Sannerligen, sannerligen säger jag eder, hädanefter skolen I sen himmelen öppen och Guds änglar stiga upp och ned på människosonen”. I dessa ord återkallar Jesus Jakobs dröm om stegen och säger därmed till sina lärjungar att de skall få se drömmen fullbordas i Honom, ty Kristus själv är stegen, länken mellan himmel och jord.

Inte längre behöver vi därför drömma om en stege mellan himmel och jord, där Gud kan komma till oss och vi till Honom. Ty nu i Kristus har Jakobs dröm blivit verklighet, eftersom Jesus har betalat priset för vår frälsning, det stora gapet är överbryggt. Vår gemenskap med Honom är återställd. Jesus är Emmanuel, dvs. Gud med oss. Han är stegen.

Människans synd var det som skilde oss från Gud, men Jesus blev medla-

ren mellan Gud och människan. Han är vägen genom vilken Guds härlighet kommer ned till oss och vi kan uppstiga till Honom.

Stegen som Gud byggt från himmelen till jorden leder direkt till ditt och mitt hjärta. Det är här inne som Herren Jesus vill dväljas och bo ner än någon annan stans. Gud är överallt närvarande men Hans favoritplats är ditt och mitt hjärta. ”Se, jag står vid dörren och knackar”, säger Jesus, ”om någon hör min röst och öppnar dörren skall jag komma in till honom” (Upp 3:20).

Kristi ankomst till världen markerar himmelens öppnande. Han kom ned, stegen från himmelen, och himmelen har sedan dess förblivit öppen. Såsom stegen är Jesus den enda vägen till gemenskap med Fadern och Den Helige Ande.

Det är en konstant trafik på stegen. Änglarna som går upp och ned är våra böner. Upp för att finna hjälp och inspiration - att ”dra ned” en liten bit av himmelen, en fläkt av gudomlig ”luft” i denna värld av kämpande mänsklighet. ”Bön”, skriver den Helige Johannes Klimakos, ”är det ständiga uppstigandet till himmelen”. Och till detta kan vi givetvis lägga till den Gudomliga liturgin och läsandet av Guds ord, som i sanning är ett fortsatt uppstigande dit där Gud är.

Man kan givetvis också likna kyrkan vid en stege. Kyrkan som är Kristi kropp är den hemlighetsfulla stege på vilken människan stiger upp till Gud och Gud nedstiger till henne, så att verkligt uppstigande och nedstigande äger rum, som resulterar i det välsignade mötet mellan Skaparen och Sin skapelse.

Vi måste alltid påminna oss om att frälsning och omvändelse i ortodox teologi inte är något statiskt utan något dynamiskt. Att vinna frälsning och att omvända sig är med stegens liknelse att vara på väg upp. Att vara frälst, att ha omvänt sig, att vara ortodox är inget stadium vi vunnit utan en kontinuerlig kamp, ett klättrande, att vara på väg mot ett mål. Johannes Klimakos visar oss i boken ”Det gudomliga uppstigandets stege” att denna resa påbörjas vid dopet. Att vara döpt är att befinna sig på den första pinnen på stegen. Men vi kan inte endast stå kvar där, för då ramlar vi ifrån stegen, utan vi måste fortsätta till nästa pinne och nästa och nästa...

Stegen är Guds gåva till oss, men vi måste förvalta den och det får bli kyrkans budskap till oss alla idag. Vi måste alla förverkliga gåvan vi fått av Gud, att utnyttja den potential vi har som pånyttfödda, att bli delaktiga av gudomlig natur. Vi får inte bli som de som på dagens ikon ramlar ifrån stegen och ned i helvetets gap, utan som Johannes Klimakos som står på stegens översta pinne och mottas av Kristus.

Genom våra heliga fäders förböner, Herre Jesu Kriste Guds son, förbarma Dig över oss och fräls oss. Amin

ENCYKLICA

på vår Herres, Guds och Frälsares Jesu Kristi Högt ärade Uppståndelse

”Ty vi hava ock ett påskalamm, som är slaktat, nämligen Kristus”¹

Älskade bröder i Kristus och barn i vår uppståndne Herre,

Vår Heliga Kyrka, på den strålande och ärorika, vår Frälsares Jesu Kristi uppståndelse, firar, gläder och upphöjer sig åter igen med en ”outsäglig och härlig glädje”².

Hennes ljusbärande barn, som fått sitt namn efter Kristus, omgiver den livinneållande uppståndne gudamänniskans grav ”firande den eviga påsken”³.

Alla hängivna ortodoxa som lever på jorden förenade i en enda kör med tända ljus inbjuder hela skapelsen till allmänt firande, sjungande den Helige Johannes av Damaskus gudomligt inspirerande troparia:

”Det är tillbörligt, att himlarna skola fröjda sig och att jorden skall glädjas och att all världen, den synliga liksom den osynliga, skall hålla högtid. Ty Kristus är uppstånden, evig glädje.”⁴

Denna högtidliga och entusiastiska glädje levs oavbrutet i den Ortodoxa kyrkan. Glädje i uppståndelsen är ett av de primära kännetecknen i ortodox andlighet, av det sanna livet i Kristus.

Judarna som levde i de ny testamentliga symbolernas och förebådandets skugga, firade lagens påsk, slaktande ett lamm och ätande osyrat bröd för sju dagar.

Vi kristna, emellertid, firar den sanna och gudomliga och övernaturliga påsken inte bara en gång om året utan ständigt genom hela vårt liv, ätande - enligt aposteln Paulus ”renhetens och sanningens osyrade bröd”⁵ - dvs. såsom fäderna säger ”livets renhet och den trossässa sanningen”⁶.

Nu är vårt påskalamm Jesus Kristus, ”den nya påsken, det levande offret”⁷, ”Guds lamm”⁸ som borttager och utplånar med Sitt blod världens synder.

”Ty vi hava ock ett påskalamm, som är slaktat, nämligen Kristus”⁹,

iakttar den helige aposteln Paulus.

Och av detta förnuftiga och eviga lamm offrat för vår skull åter vi åter och åter i den gudomliga eukaristins mysterium, vilket är varför vi genom i hela vårt liv har en evig påsk firande detta på ett gudligt och heligt sätt.

Den Helige Johannes Chrysostomos talar till oss med särskild nåd om denna högtidliga karaktär av det kristna livet:

Alltid", säger denna gudomliga fader, "är tillbörlig tid för firande för kristna för den nåd som förlänats oss". "Nu låt ingen vara nedslagen över fattigdom, sjukdom eller svårigheter, ty all vår tid är en högtid"¹⁰.

På andra ställen manar oss den gudabärande aposteln Paulus:

"Varen alltid glada", "glädjen eder alltid i Herren och åter säger jag glädjen eder."¹¹

Därför gläder sig de troende idag, ty Kristus är uppstånden och liv finns i överflöd"¹² och sant liv består och övervinner. Ortodoxa gläder sig och firar hela deras liv, ty de åter och dricker " och "vår Herres, Guds och Frälsares "den allraheligaste kroppen" och "vår Herres, Guds och Frälsares Jesu Kristi heliga blod, utgivet för världens frälsning och liv"¹³.

Men de gläder sig också eftersom de är under den allom strålande evigt välsignade Gudaföderskans beskydd och "vandrande såsom ljusets barn"¹⁴ har de försäkran om att "genom Jesu Kristi andes gåva"¹⁵ de redan nu i detta livet är "uppståndelsens barn"¹⁶.

Såsom Kristusbärande kyrkans barn väntar de med intensiv och bestämd förväntan och hopp på uppståndelsens gåvors fullhet och dess härlighet vid vår Herres andra ankomst på den "yttersta dagen"¹⁷.

"Men det veta vi", säger aposteln Johannes, "att när han en gång uppenbaras, skola vi bliva honom lika; ty då skola vi få se honom sådan som han är"¹⁸.

Och aposteln Paulus tillägger:

"När Kristus, han som är vårt liv, bliver uppenbarad, då skolen ock I med honom bliva uppenbarade i härlighet,"¹⁹.

Nu i detta innevarande livet smakar vi "Andens första frukt"²⁰, dvs. vi mottar den Helige Andes gåvor såsom en underpant på de välsignelser som skall komma. Med detta menas att vi redan har begynt att bli lik vår Herre i härlighet genom införlivandet i Kristus "ty nu är vi Guds barn" men "det har ännu icke uppenbarats vad vi skall bli"²¹.

Sedan på den yttersta dagen, skall det bli fullständigt uppenbarat vad adoptionen av nåd och Gudslighet är. Uppenbarelsen av Hans härlighet skall göra oss lika Honom, dvs. vi skall bli som helgonen förklarar:

"lika Honom: såsom rena av den Rene, såsom rättfärdiga av den Rättfärdige, såsom strålande av den Strålande, såsom ljusa av Ljuset, så-

som solar genom deltagande i den primära och genuina källan Solen och såsom gudar av nåd med Honom, som är Gud av naturen”²².

Älskade barn i Kristus och barn i Herren,

Detta är vårt höga livs syfte, vår höga kallelse: vårt blivande lika guda-människan och deltagande i Hans oskapade härlighet och välsignelse.

Med evig vaka, i bot och kärlek och renhet, låt oss hålla vid liv och intensifiera våra förväntningar av uppenbarelser av vår förhärligade Fräl-sare Jesus Kristus, till vilken tillkommer ära, härlighet och tillbedjan tillika med Fadern och den Helige Ande i evighet. Amin.

Kristus är uppstånden! Ja, Han är sannerligen uppstånden!

Den Heliga Påsken frälsningens år 1999.

Er förebedjare inför den uppståndne Herren,

Metropoliten Kyprianos av Oropos och Fili

-
- 1) 1 Kor 5:7
 - 2) 1 Petr 1:8
 - 3) Påskens kanon, ode 5, troparion 1
 - 4) *Ibid*, ode 1, troparion 2
 - 5) 1 Kor 5:8
 - 6) Euthymios Zigabenos
 - 7) Påskens kanon, ode 9, megalynaria
 - 8) Joh 1:29, Jes 53. 9) 1 Kor 5:7
 - 10) Den Helige Johannes Chrysostomos, *PG* 61:125
 - 11) 1 Tess 5:16
 - 12) Den Helige Johannes Chrysostomos, *Catechetical homily*
 - 13) Den Helige Basilios, *Prayer of of the anafora*.
 - 14) Se Ef 5:8
 - 15) Fil 1:19
 - 16) Luk 20:36
 - 17) Joh 6:20
 - 18) 1 Joh 3:2
 - 19) Kol 3:4
 - 20) Rom 8:23
 - 21) 1 Joh 3:2
 - 22) Den Helige Nikodemos Hagioriten, *Commentary on the Seven Catholic Epistles*, Venice 1806

Översättning: Fader Anders Åkerström

DEN RYSKA KYRKAN UNDER 1900-TALET DEL 3

*(Del 1 och 2 har tidigare publicerats i
Ortodoxt kyrkoliv nr 3 och 4 1997)*

Som tidigare har diskuterats så var alltså Sergius deklARATION 1927 den direkta orsaken till splittringen mellan den ”officiella” kyrkan och ”katakomb” kyrkan. Samma splittring ägde alltså också rum i utlandet. Metropolitan Evlogios i Paris var villig att underkasta sig den ”officiella” ledningen i Moskva medan den Ryska Utlandskyrkans biskopar inte var det. Metropolitan Evlogios gick t.o.m. så långt att han gick med på att lyda Ukaz nr.549 där Sergius i oktober 1927 beordrade att den sovjetiska regimen skulle ämnas i den Gudomliga liturgin.

Den 21 juni 1928 kom Sergius svar på den Ryska Utlandskyrkans vägran att signera eden till den ateistiska regimen i Sovjetunionen där patriarkaten fräntogs all jurisdiktion utomlands. I samma Ukaz instruerades Evlogios att hota den Ryska Utlandskyrkans synod med synodal rättgång, vilket synoden givetvis ignorerade som ett politiskt utspel utan kanonisk och andlig betydelse.

Efter andra världskriget flyttade synoden sitt högkvarter från Karlovtzy till Munchen och sedan 1949 till New York och detta för oss över till nästa

schism.

Efter den ryska revolutionen befann sig ryssarna i Amerika i en annan situation än ryssar annorstädes. I Amerika fanns redan ett ryskt stift före 1917 med en Metropolit i New York. 1926 separerade denne Metropolit som då hette Platon (1866-1934) tillsammans med Metropolit Evlogios från den Ryska Utlandskyrkans synod och valde att inte komma till biskoparnas möte i Karlovtzy. Metropolit Platon hade redan 1924 avbrutit kontakten med Moskvapatriarkatet och formerade *de facto* en självständig grupp. Han gick t.o.m. så långt att han förfalskade en Ukaz som skulle vara daterad den 29 september 1923, signerad av Patriark Tikhon, i vilken han bekräftas vara överhuvud för den amerikanska kyrkan. I amerikansk domstol fastslogs sedermera att denna Ukaz vara en förfalskning. Hur som helst återförenade sig Platons efterträdare Metropolit Theophilus vid en ”försoningskonferens” 1935 i Jugoslavien med den Ryska Utlandskyrkan. Men många problem konfronterade den amerikanska kyrkan. Biskop Vitaly som efter Platons död sändes av den Ryska Utlandskyrkan till Amerika för att mäkla fred och enhet, var efter att ha anlänt chockad över hur demoraliserad och korrupt ortodoxin han fann var.. Enligt honom var de troende han kom i kontakt med till 80% Karpatho-ryssar och 20% ryska immigranter från de västra provinserna av Ryssland. Det äldre prästerskapet var på det hela taget för en återförening med den Ryska Utlandskyrkan men ”det yngre prästerskapet förstod vare sig Ryssland eller ortodoxin. Deras kyrkliga träning var svag... För dem betydde den kyrkliga kallelsen ’business’.”¹³

Med detta som bakgrund kom så två faktorer att åter leda den amerikanska kyrkan in i schism. Den första faktorn var isolering. I och med det andra världskrigets utbrott förlorade kyrkan kontakten med den Ryska Utlandskyrkans överhuvud Metropolit Anastassy (Gribanovsky) som hade efterträtt Anthony och befann sig i Jugoslavien. Och den andra faktorn var Stalins beslut att utnyttja Metropolit Sergius medgörlighet för att understödja patriotismen och få kontroll över de ortodoxa i de baltiska provinserna. Metropolit Sergius blev ”vald” till Patriark och Moskvapatriarkatet blev en internationell kraft. Den amerikanska kyrkan lät sig då imponeras av Moskvas kyrkliga makt och även mer över Rysslands militära framgångar. Så då Sergius hade ”valts” till patriark av 18 ”handplockade” biskopar den 8 september 1943 beslöt sig de amerikanska biskoparna att erkänna honom. I oktober 1943 beslutade biskoparna därför att åminna den nye ”Patriarken” vid den Gudomliga liturgin.

Deras beslut var givetvis irreguljärt eftersom ett sådant beslut egentligen endast skulle kunna tas av den Ryska Utlandskyrkans samlade bisko-

par i koncilium. När sedan Sergius dog och Alexis ”valdes” till Patriark 1945 beslöt man att sända representanter till intronisationen. De återvände sedan från Moskva med en Ukaz som uppmanade den amerikanska kyrkan att underkasta sig patriarkatet, bl.a. krävde Moskva att man ”i den amerikanska ortodoxa kyrkans namn, måste förkasta alla politiska deklarationer gjorda mot U:S:S:R: och informera alla församlingar därom”¹⁴. De amerikanska biskoparna valde dock att inte acceptera Patriarkens Ukaz men de flesta troende var ändå påtagligt imponerade av Patriarkatet. I augusti 1945 fick så Metropolit Anastassy åter kontakt med den amerikanska kyrkan. Theophilus låter då meddela att man ändå planerar att erkänna patriarkatet. Anastassy svarar i december 1945 att ett sådant beslut måste fattas av den Ryska Utlandskyrkans koncilium om så vore fallet, men att ett sådant koncilium under rådande omständigheter inte kunde sammankallas.

Vi är så framme vid ödessynoden i Cleveland 1946. Under synoden skulle förhållandet till Moskvapatriarkatet diskuteras. Eftersom det fanns ett allmänt intresse i denna fråga beslöt presidiet att alla som ville säga sin åsikt skulle få göra det. 75 personer skrev upp sig på listan. Av dessa var en minoritet mot en förening, men en majoritet för ett omedelbart erkännande av Moskva, om patriarkatet tillät dem behålla en fullständig autonomi. Det blev sedermera omröstning i frågan och ”för” fick 187 röster och ”mot” 61. Fyra av de åtta röstande biskoparna röstade ”mot” tillsammans med 26 präster och 31 lekmän¹⁵. Den Ortodoxa kyrkan är ju dock ingen protestantisk sammanslutning där majoritetsbeslut gäller. Biskoparna var dock, i enlighet med den Ortodoxa kyrkans kanones och de regler under vilka synoden var sammankallad, beordrad att godkänna besluten innan de vann laga kraft. Men eftersom fyra av de åtta biskoparna var emot så var chanserna för en ratifiering låga. Två av biskoparna påskyndade då sin avresa så att något beslut inte skulle kunna tas. Synodens beslut konfirmerades alltså inte och förblev alltså utan kanonisk betydelse, dock var splittringen ett faktum.

Ett nytt koncilium av biskopar samlades så i november 1947 i San Francisco. Nej-sägarna från Cleveland var då givetvis inte inbjudna. Där beslutades därför 1) att avbryta alla kanoniska kontakter med Moskva till en mer lämplig tidpunkt 2) att fortsätta åminna Patriarken av Moskva i den Gudomliga liturgin, och 3) att ordna kyrkolivet efter autonom status. Moskvapatriarkatet reagerade då med att förklara dem i schism och den Ryska Utlandskyrkan likaledes. 1970 förändrades dock förhållandena gentemot Moskvapatriarkatet, ”Metropolia”, som man kallade sig för, förlänades av Moskva autokefali till allas stora förvåning.

Som vi har visat så har den Ryska Utlandskyrkan varit och är kritisk

mot hur den kyrkliga administrationen hos Moskvapatriarkatet har underordnat sig den ateistiska regimen. Man har hela tiden pekat på att kyrkan inte är fri och har så fortsatt att göra även efter kommunismens fall. Det finns t.ex. välgrundade anklagelser gentemot den nuvarande Patriarken Alexis att han varit KGB agent under kodnamnet ”koltrasten”. Att beskriva schismen mellan patriarkatet och den Ryska Utlandskyrkan som politisk är direkt fel. Att kalla den Ryska Utlandskyrkan för ”vit” och Moskvapatriarkatet för ”röd” är inte att korrekt karakterisera problematiken. Anledningen till varför den Ryska Utlandskyrkan, och det på goda kanoniska grunder, vägrar att underordna sig Moskvapatriarkatet är inte politisk utan religiös. Huvudfrågan är och förblir: Hur skall en kyrka och en kristen bära vittnesbörd när den utmanas av en militant ateistisk statsmakt? Och detta är inte en politisk fråga utan en andlig. En annan viktig fråga som tillkommit på senare år är patriarkatets inblandning i den ekumeniska rörelsen. Är det också så att kyrkoadministrationen håller på att vika för den teologiska modernismens vindar?

Efter denna korta historiska exposé över den Ryska Utlandskyrkan så är det dags att sammanfatta den teologiska problematiken om varför man separerat sig ifrån den dominerande hierarkin i moderlandet. Vi har i uppsatsen pekat på de historiska förklaringarna men vill här åter betona de teologiska. En publikation från ett av den Ryska Utlandskyrkans största kloster får sammanfatta:

”Såsom tidigare nämnts kan vår kyrka [den Ryska Utlandskyrkan] inte ha kanonisk gemenskap med Moskvapatriarkatet till dess hierarki har löst, enligt vår förståelse, åtminstone dessa små men betydelsefulla frågor:

För det första måste man officiellt fördöma Metropolit Sergius’ deklARATION vilken, enligt Ärkebiskop Seraphim (Svezevsky +1996) koncisa definition, legitimerade ett tjänande av både Gud och mammon.

För det andra måste en officiell glorifiering av alla nya martyrer och bekännare av Ryssland äga rum (enligt det mönster som den Ryska Utlandskyrkan angav i sin glorifiering som ägde rum 1981) och speciellt rörande de nya martyrerna och bekännarna som vägrade att underkasta sig den gudsfientliga regimen och förblev trogna den förföljda Kristi kyrka, t.ex. den nye hieromartyren Josef av Petrograd och andra.

För det tredje måste Moskvapatriarkatet upphöra med att delta i den ekumeniska rörelsen och koncelebrera med nykalendariker. (Följa den Ryska Utlandskyrkans exempel och anathemisera [bannlysa] den ekumeniska heresin som gjordes 1983.)

För det fjärde måste Moskvapatriarkatet med bestämdhet eliminera all modernistisk aktivitet som blossat upp i hennes sköte.”¹⁶

-
- 13) Archbishop Vitaly, *Motives of my life*, Jordanville 1955, sid 134
14) *The Russian Orthodox Church in America (An Historical Inquiry)*
Jordanville 1955, sid 98-99
15) Messenger, december 1946, nr 12, sid 186
16) St. John Maximovitch, *The History of the Russian Orthodox Church
Abroad*, Holy Trinity Monastery, Jordanville, Ny 1997, sid 47

OM LYDNAD

På De Heliga Kyprianos' och Justinas' fest, som firas i oktober varje år, brukar klostrets brödraskap lyckönska och tacka sin andliga fader Metropolitén Kyprianos genom att hålla tal. Talen har samlats i en skriftserie. Ett centralt tema är lydnad. Berättelsen nedan, som handlar om en munk på Athos, är hämtad ur denna skriftserie, närmare bestämt skriften ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΥΠΑΚΟΗΣ Ε', utgiven av De Heliga Kyprianos och Justinas kloster, Fili, Attika, Grekland, 1998.

A bba Ananias i Ärkeänglarnas eremitage i Den Heliga Annas sketion sände sin lärjunge munken Mikael till Dafni i ett angeläget ärende och med löftet att absolut vara tillbaka till kvällen. Då förtiden fanns det inte några motorbåtar så man färdades med roddbåt mellan Dafni och Den Heliga Annas sketion. Asketbostäderna som låg nära stranden använde fiskebåtar för förbindelsen med Dafni.

Fader Georgakis uppehöll med sin båt förbindelsen mellan Dafni och Den Heliga Annas sketion. Munken Mikael, som var en mycket god och lydig lärjunge, begav sig av på morgonen och fick åka med honom. Väl framme i Dafni förrättade han sitt ärende, men under tiden bröt det ut ett förfärligt oväder. Hela havet stormade och bruset från de skyhöga vågorna var öronbedövande.

Det var omöjligt för munkarna som åkt till Dafni att återvända till sina klosterbostäder. En del tog sig till de närbelägna klostren Simonos Petras och Ksiropotamou, andra gick till fots mot Karies.

Detta var något som inträffade ofta och munkarna hade vant sig vid att bära även detta mödosamma kors. De gick tålmodigt till fots bärande på sina fullpackade ränslar med radbandet i handen och bönen på sina läppar och i hjärtat. På så sätt fullföljde de sina uppdrag ända tills motorbåtarna

kom efter 1933 och befriade dem från dessa umbäranden.

Broder Mikael, som var en enkel och from munk, stod och väntade på havsstranden vid hamnen i Dafni och hoppades att havet skulle lugna ned sig, allt medan de skyhöga vågorna rev upp havet i ett enda skummande raseri. Men han hade ingen tanke på att avlägsna sig därifrån utan stod där bedrövad och tänkte på att Abboten hade uppmanat honom att absolut komma tillbaka till kvällen.

När han stod där och funderade över hur han skulle kunna ta sig tillbaka till Den Heliga Annas sketion såg han framför sig två vitklädda ynglingar som frågade honom varför han var så ledsen, och han svarade dem:

”Min Abbot har gett mig order att vara tillbaka hos honom till kvällen och sagt att jag inte en enda kväll får vara borta från vårt eremitage”.

Ynglingarna som uppenbarat sig frågade:

”Vill du att vi skall föra dig till din Abbot i vår båt?”

Broder Mikael tog med glädje emot erbjudandet och steg in i ynglingarnas båt. Den ena av ynglingarna fattade tag i årorna, tog ett par tre roddtag och plötsligt befann de sig i Den Heliga Annas lilla hamn. (Anmärkning: Med motorbåt tar det idag cirka två timmar från Dafni till Den Heliga Annas sketion. Förr i tiden när man rodde tog det minst fem timmar.)

Munken Mikael, som var helt upptagen av tanken på lydnad, förstod ingenting av det övernaturliga som hade hänt. Han var bara strålande glad över att de hade kommit fram så fort. Efter att ha stigit iland vid Den Heliga Anna tackade han först de två storartade ynglingarna för godheten de visat honom och skyndade sedan nästan springande upp för backen för att så fort som möjligt komma hem till sin Abbot.

På vägen mötte han, som han trodde, fader Gabriel från Guds Moders Uppenbarelseklöster. Efter att ha hälsat på munkars vis ”Välsigna! ...Guds välsignelse...” frågade fader Gabriel lärjungen Mikael:

”Varifrån kommer du fader och varför har du så bråttom?”

Broder Mikael svarade till munken som uppenbarat sig:

”Min Abbot skickade mig idag till Dafni för att hämta förnödenheter och uppmanade mig att komma tillbaka hem till kvällen, men det uppstod ett så förfärligt oväder och havet stormade så våldsamt att fader Georgakis båt, som sköter förbindelsen för oss med Dafni, inte kunde ta sig ut, men då fick jag åka med två ynglingar från Dafni i deras egen båt och nu springer jag för att komma fram i tid till min Abbot, så att han inte blir ond på mig och ålägger mig sträng bön och fasta.”

Då frågade munken i fader Gabriels skepnad:

”Var är nu ynglingarna med sin båt?” och han svarade:

”De blev kvar på stranden, jag skyndade vidare och frågade inte dem

vad de skulle göra.”

Munken Gabriel sade till den gode lärjungen:

”Broder, kasta en blick mot havet.”

De vände sig om och såg hur havet stormade i vitt skum och hur vågorna vällde in över den lilla hamnen, över hela stranden och ända upp mot klipporna. Varken någon båt eller levande varelse syntes till.

Då försvann munken i fader Gabriels skepnad för lärjungen Mikaelns åsyn och i samma stund vaknade denne upp från sin trans, som hans blinda lydnad inför Abboten hade försatt honom i ända till denna stund. Han förstod nu att den yngling som hade fattat åroarna och med tre roddtag fört båten tillbaka från Dafni var Ärkeängeln Mikael och att det var Ärkeängeln Gabriel som hade uppenbarat sig för honom i gestalten av munken Gabriel från Guds Moders Uppenbarelsekloster.

Den gode munklärjungen Mikaelns ögon tårades av glädje och tacksamhet mot Ärkeänglarna och med hela sin själ och kropp skyndade han till Abboten för att förkunna om undret med Ärkeänglarna.

När han kom fram till eremitaget fann han sin Abbot, prästmunken Ananias, på knä framför ikonerna med Ärkeänglarna, där han under tårar bad till Gud och genom ikonerna till Ärkeänglarna att Kristus Allhärskaren skulle sända hjälp till hans lärjunge Mikael så att han skulle kunna återvända hem. Och se! Gud i sin stora barmhärtighet hade bönhört Abboten och sänt ut sina heliga tjänare Änglarna, som alltid står redo för att omedelbart gå åstad och verkställa Hans allsmåttiga vilja.

Översatt från grekiska av Sofia Weman

HUR FÖRVÄRVAR VI KUNSKAP OM GUD?

-om den ortodoxa teologins grund

av Fader Anders Åkerström

När personer debatterar med varandra om teologi så glömmar de ofta att de eventuellt olika slutsatser de drar oftast beror på att de haft olika utgångspunkt för hur vi vinner kunskap om Gud och de eviga tingen. Därför är det alltid viktigt, då man vill försöka lägga fram en läroframställning eller trossats, att först klargöra frågan om hur vi förvärvar kunskap.

För en ortodox kristen är filosofi eller mänskligt förstånd en återvändsgränd som aldrig kan leda en människa till säkerhet, sanning och kunskap.

Kunskap är uppenbarelse från Gud och Hans skapelse i ett hjärta renat genom gudomlig nåd och människans kamp och bön. Därför står det i Saligprisningarna: ”Saliga äro de renhjärtade, ty de skola se Gud” (Matt 5:8). Sanningen är inte en serie definitioner utan Gud själv, som uppenbarar sig konkret i Kristi person som sade: ”Jag är sanningen”. Den enda vägen till kunskap är alltså hjärtats renhet. Detta endast gör det möjligt för Den Helige Ande att ta sin boning i människan. På detta sätt och endast på detta sätt blir Gud och hela Hans skapelse känd. Han blir känd som Han verkligen är utan att bli begriplig och utan att bli förminskad för att rymmas inom det mänskliga intellektets begränsningar. Sålunda blir människans sinne (*nous* på grekiska) förenat med den levande och Obegripliga Guden. Kunskap är människans levande kontakt med Skaparen och Hans skapelse i ömsesidig kärlek.

Upplevelse av kunskap eller erfarenhet är något som aldrig kan uttryckas i mänskliga ord. När Paulus kom till tro säger han att han hört outtalbara ord. Sådan är den djupare kristna teologin - outtryckbar. Dogmer är behjälpliga formuleringar, men de är inte riktig kunskap, de är bara vägledare och ett skydd mot irrlära. En människa kan ha kunskap utan att känna några dogmer och en människa kan känna alla dogmer och bejaka dem utan att ha kunskap.

Därför har det aldrig funnits något intresse för teologiska system i den Ortodoxa kyrkan. Uttalanden från kyrkomöten är negativa, dvs. de fördömer irrlära men utlägger inte trosinnehållet. Att utge en dogmatik, dvs. en skriftlig framställning där man systematiskt försöker utlägga den kristna tron är därmed något som är mycket främmande för ortodox kyrkoliv. Nyckeln till förståelse av den ortodoxa teologin ligger nämligen inte i läsandet av en läroframställning utan i eukaristins firande, som står i det ortodoxa kyrkolivets centrum. Kyrkan är universell men förverkligas endast i sann bemärkelse i eukaristins firande i del lokala församlingen, då syndiga män och kvinnor helt och fullt blir ”Guds folk”.

En annan mycket viktig grundförutsättning att fastslå är att teologi inte bara är något för fackmän som de har monopol på, utan något som hela Guds folk har del i. Ansvar för sanningen delas därmed av alla ortodox kristna. Varje enskilt kristen, särskilt helgonen, besitter nämligen rättigheten och möjligheten att se och erfara sanningen. *Theologia* går nämligen inte att skilja från *theoria* (kontemplation). Den verkliga teologen är den individ som kan skåda och uppleva innehållet i sin teologi. Denna erfarenhet är inte grundad enbart på intellektet, fastän detta givetvis inte fränkänns sin förmåga till varseblivning, utan iakttagelser gjorda med ”Andens öga” som bringar hela människan - intellektet, känslorna, ja, t.o.m. sinnena - i kontakt

med det gudomliga.

Uppenbarelsens ”erfarenhetsmässiga” karaktär anknyter direkt till synen på utveckling. I ortodox teologi tas allmänt för givet att ”nya” uppenbarelser aldrig kan läggas till apostlarnas unika vittnesbörd. Inget nytt kan läras om Kristus eller frälsningen utöver vad apostlarna ”hava hört, med egna ögon hava sett och med egna händer togo på” (1 Joh 1:1). Helgonens erfarenhet är i grunden i överensstämmelse med apostlarnas. Begreppet ”utveckling” eller ”tillväxt” kan man bara tillämpa på den mänskliga förmågan att tillägna sig den gudomliga sanningen, inte på sanningen själv, samt givetvis på en begreppsmässig utläggning av kyrkans lära eller vederläggning av irrläror. De ekumeniska koncilierna betonar uttryckligen att dogmatiska definitioner inte är självändamål och att konciliefäderna motvilligt formulerade sina definitioner av läropunkter endast för att avgränsa mot felaktiga tolkningar.

Varken Skriften, kyrkomötesdefinitioner eller teologi kan tillfullo ge uttryck för Gud. De kan endast var för sig peka på någon aspekt av Hans existens eller avfärda felaktiga tolkningar rörande Hans person eller handlingar. Inget språk når helt och fullt fram till själva sanningen och kan inte säga något outtömmande om den.

Referenspoolen till den ortodoxa teologins ”erfarenhetsmässiga” karaktär är den apofatiska eller negativa teologin. Med det menas att systematiskt tala om vad Gud icke är istället för att uttala vad Han är med motiveringen att inget mänskligt ord eller tanke är i stånd att göra det. Den s.k. apofatiska teologin anses sedan vara ett nödvändigt stadium i förvärvandet av kunskapen om Gud, en slags elimineringsprocess. Det är en intellektuell process, men också en andlig rening (på grekiska *katharsis*) som avhåller sig från att identifiera Gud med det som inte är Gud, dvs. alla avgudar. Men det paradoxala i denna process är att processen i sig själv inte låter människan känna Gud, utan som den Okännbare och Obegriplige. I den apofatiska teologin hävdas alltså inte bara att Gud står över mänskligt språk och förnuft, utan att Han i sig själv är ouppnåelig. Detta har den Helige Gregorios av Nyssa på ett briljant sätt formulerat när han beskriver den mänskliga själens strävan uppåt mot Gud som en elimineringsprocess som aldrig till formen når ett möjligt slut: ”När hon[den frälsningssökande människan] sedan... överger allt hon funnit, då återfinner hon den Ende, som hon söker, som den Ende hon inte kan förstå.”(PG 33:893B)

Detta är alltså grunden för ortodox teologi. Utan att vinna enighet i dessa frågor är de flesta teologiska debatter tämligen meningslösa, då vi i så fall talar olika språk och har olika förståelse om hur vi vinner kunskap om Gud.

FRÅGOR & SVAR

Fråga: Ganska ofta i era översättningar så förekommer beteckningen LXX respektive hebr, vad betyder det?

Svar: LXX är romerska bokstäver för 70 och används som beteckning på den översättning av det Gamla Testamentet till grekiska som enligt traditionen gjordes av 6 män från var och en av de 12 israelitiska stammarna, sammanlagd 72 lärda män som skulle hållit på i 72 dagar på 200 talet före Kristus. Man använder också ordet Septuaginta för översättningen, som också betyder sjuttio. De första kristna använde nästan uteslutande denna översättning när de läste och citerade ur GT. Så de citat ur GT som förekommer i de nytestamentliga skrifterna kommer därur. Problemet är det att LXX eller Septuaginta ibland skiljer sig i ordalydelse från den hebreiska text vi nu har tillgänglig. Detta ställer till problem för en översättare eftersom GT i kyrkobibeln 1917 eller den som nu håller på att färdigställas av den statliga Bibelkommissionen utgår från en textkritisk hebreisk grundtext och inte LXX. När de första kristna läste Psaltaren så gjorde de kopplingar till frälsningshistorien i den text de använde, som var LXX, och valde på dessa grunder ut verser för att sjungas på specifika högtider som verser i de tre antifonerma, prokeimenon, alleluia eller kommunionshymnen (koininikon) för den Gudomliga liturgin. Dessa verser skulle belysa festens innebörd och innehåll. Ibland är det nu tyvärr så att om man väljer samma vers och använder den Svenska kyrkobibeln 1917 så överensstämmer den svenska översättningens innehåll inte med innehållet i LXX och den tänkta associationen försvinner. Då blir valet av vers för högtiden obegripligt. Därför måste vi i de fall där 1917-års översättning inte stämmer överens med LXX göra en nyöversättning. Detta har vi indikerat med parentes och LXX. I de fall där vi kan låta 1917 års översättning stå kvar har vi skrivit parentes och hebr.

Det är givetvis synd att vi inte har en ortodox kyrkobibel där GT skulle vara en översättning från LXX till en liturgiskt klingande svenska. Vår strävan är dock att under hösten 99 försöka språkligt revidera en översättning av Psaltaren enligt LXX och med den indelning för liturgiskt bruk som den Ortodoxa kyrkan gör i kathismata. Vidare bör också påpekas att numreringen av psalmerna i Psaltaren i LXX är annorlunda än vad som förekommer i en svensk kyrkobibel.

Fråga: I er kyrkokalender 1999 så står det framför textläsningarna ett paragraftecken (§) och en siffra, vad betyder det?

Svar: Siffran är numret på den sida i den bok på engelska som dagens texter återfinns. I ortodox tradition är det vanligt med böcker som satt samman textläsningarna under året i kalendarisk ordning. Vanligtvis har man två böcker, ett Evangelium där alla evangelietexter till årets dagar och högtider finns. Det är den som prästen bär under lilla intåget i den Gudomliga liturgin. Och en bok som heter *Apostolos* där alla episteltexter till årets alla dagar och högtider finns tillsammans med Prokeimenon till texten. Det är den boken som läsaren, som är ett ämbete biskopen viger till i den Ortodoxa kyrkan, använder när han läser episteln i den Gudomliga liturgin.

Fråga: På vilket sätt skall man förbereda sig för att motta den heliga Nattvarden?

Svar: Detta är en mycket bra fråga som vi med stor glädje besvarar, då vi stundom märkt att det råder förvirring härom. Vår heliga kyrka ställer upp följande fromhetsregler för att vi skall få motta:

- 1) De som önskar kommunicera på söndagen måste börja sin förberedelse måndagen före med att åtminstone vara medvetna om att de förbereder sig för att ta del av vår Herres och Frälsares dyrbara lekamen och blod. Att kommunicera är inget ”man kommer på” när prästen kommer ut från *Templon* med kalken. I det 32:a kapitlet av Typikon (kyrkans regelbok) läser vi: ”När någon önskar kommunicera Kristi heligaste mysterium är det tillbörligt för honom eller henne att förbereda sig hela veckan före, dvs att hålla fastan, böneregeln och den fullständiga renheten från måndagen för att sedan med fruktan och stor bävan motta de dyrbara mysterierna”. Lördagens afton spenderar vi i stillhet. Det är absolut inte tillbörligt att delta i fester och dans.
- 2) Veckan före måste fastan hållas enligt de regler som ges i kyrkokalendern för veckan. På lördagens morgon och lunch må vi äta mjölkprodukter om kyrkokalendern så tillåter men vi äter inte kött och i allmänhet heller inte fisk. Efter aftongudstjänsten fastar vi som på en vanlig fast-

edag. Påpekas bör också för gifta par att fasta innebär att avhålla sig från sexuell aktivitet, så även givetvis på lördagen.

- 3) Aftonen före skall man närvara vid aftongudstjänsten eller fira den enskilt om man p.g.a. avstånd eller särskilda skäl inte kan komma till kyrkan. Det är nödvändigt att delta i aftongudstjänsten därför att deltagandet i Nattvarden är den högsta formen av kommunion med Gud. Nattvarden är fulländandet, kulmen, i vår gemenskap med Gud. Om en person kommer till kalken utan att först gått igenom börens kamp, genom vilken han kommer närmare Gud, är gapet i så fall för stort mellan icke-kommunion och den yttersta nivån av kommunion, d.v.s. Nattvarden. Den personen är då ovärdig vid det tillfället för att kunna motta Herrens lekamen och blod och för den personen blir gåvorna en ”eld, förtärande de ovärdiga”. M.a.o. för en sådan person blir Nattvarden till skada istället för helande. Det är p.g.a. detta det är så nödvändigt att delta i aftongudstjänsten kvällen före.
- 4) Den som skall motta kommunion måste ha biktat sig senast aftonen före. Bikt före den Gudomliga liturgin accepteras endast som ett undantag för de som p.g.a. avstånd, hälsa eller annat giltigt skäl inte kunde komma till aftongudstjänsten. Vid aftongudstjänsten finns dessutom mer tid för prästen för bikt än före den Gudomliga liturgin. Därmed behöver inte heller bikten bli kort och slarvig.
- 5) De angivna böerna i bönboken måste läsas, annars kan man inte ta emot Nattvarden. På aftonen läser vi i Completoriet eller efter aftonböerna en åkallande bön till vår Herre Jesus Kristus, till Guda-föderskan och till Skyddsängeln (ofta kombinerad och förkortad såsom i Fader Christofer Klassons bönbok) eller kanon för mottagande av den Heliga Nattvarden (typiskt grekisk tradition). På morgonen läser vi sedan efter morgonböerna förberedelseböerna för den Heliga Nattvarden. Om man upplever att det av tidsskäl är svårt att hinna med alla böerna på morgonen läs då i så fall dem på kvällen.
- 6) Det är sedan nödvändigt att rannsaka sig om man haft något bråk med någon. I så fall är det nödvändigt att man försonar sig med honom eller henne. Om vi tar emot Nattvarden utan att ha försonat oss med vår nästa så skadar vi vår själ, vilket betonas flera gånger i förberedelseböerna inför den heliga Nattvarden.
- 7) Vi närmar oss de heliga Mysterierna utan att ha ätit eller druckit något från midnatt. Om vi p.g.a. sjukdom eller andra skäl inte kan det så talar vi med vår präst om hur vi skall göra. Prästen kan ge välsignelse till någon att ta lite välsignat vatten tillsammans med sin medicin eller dylikt.

- 8) På morgonen måste vi komma till kyrkan före den Gudomliga liturgins begynnelse. Om vi blir försenade av något skäl och kommer efter det lilla intåget kan vi inte ta emot Nattvarden.
- 9) Män får inte komma till Nattvarden med täckt huvud (mössa, hatt eller dylikt) och en kvinna får inte komma med otäckt huvud (och det sistnämnda gäller också givetvis alltid när en kvinna vistas i kyrkorummet). Vi gör detta därför att kyrkan följer Paulus uppmaning i sitt första brev till församlingen i Korint: ”Var och en man som har sitt huvud betäckt, när han beder... han varärar sitt huvud. Men var kvinna som beder... med ohöljt huvud, hon vanäras sitt huvud” (11:4-5).
- 10) Ingen kvinna får ta emot Nattvard (eller ens komma till kyrkan) med läppstift på läpparna.
- 11) Ingen kvinna får ta emot Nattvard under hennes månatliga menstruation.
- 12) Vid slutet av den Gudomliga liturgin lyssnar vi uppmärksamt till tacksägelsebönerna efter den gudomliga kommunionen. Vi går inte fram för att få antidoron. Ordet antidoron betyder ”istället för gåvorna” och indikerar i sig självt varför den som mottagit Nattvarden inte går fram. Antidoron är till för dem som inte fått den gudomliga kommunionen som en tröst eftersom de inte var beredda för mottagandet av vår Herre.

Fråga: Är det som ortodox kristen nödvändigt att gå i kyrkan varje söndag och hur gör man i så fall om man är sjuk eller har väldigt långt till en kyrka?

Svar: Grundförutsättningen om man vill leva som en ortodox kristen och önskar vinna frälsning är att man deltar i kyrkans liv. Detta innebär konkret att man går i kyrkan så ofta som möjligt och åtminstone på söndagen för att ihågkomma Kristi uppståndelse. Denna tro tar sig i uttryck i vår kyrkas böner. I Basiliosliturgin ber prästen t.ex. följande bön hemlighetsfullt, dvs med låg röst: ”Tänk, o Herre, på det närvarande folket och på dem som av goda skäl äro frånvarande”. I den tidiga kyrkan ansåg man alltså personer som inte kom till kyrkans sammankomster utan goda skäl som avfallna från tron. I Grekland säger de fromma ofta att om man inte varit i kyrkan på tre söndagar har man fallit ur Guds nåd. Med detta som bakgrund är det alldeles glasklart att om man vill vinna frälsning så deltar man i kyrkans liv, dvs hennes gudstjänstfirande, och om man av någon anledning inte kan komma söker man biskopens/prästens välsignelse därtill.

Långa avstånd till en ortodox kyrka eller en kyrka vi står i kommunion med, är en annan problematik. I enlighet med det vi hittills sagt kan vi också här fastslå att dop och enstaka besök till en avlägset belägen församling eller kloster inte är tillräckligt för att kunna leva ett aktivt andligt liv, dvs förutsättningen för ett böneliv, sann botgöring och ånger samt frälsningen. Våra själar behöver kristen näring alla dagar i veckan och dygnets alla timmar, liksom växten behöver vatten och omvårdnad för att överleva, växa och slå ut i blom.

Våra heliga fäder lär oss att vi skall sträva efter att ”bedja oavslåtligen” och att det helst inte bör förlöpa mer än fyra timmar utan bön. Av detta skäl är ju också kyrkans gudstjänster under dygnet med regelbunden intervall:

18.00 Aftongudstjänst

21.00 Completorium och aftonböner

Midnattgudstjänsten

03.00 Morgonböner och morgongudstjänsten

07.00 Första timmen

09.00 Tredje timmen

12.00 Sjätte timmen

15.00 Nionde timmen

Den Gudomliga liturgin inpassas sedan i detta schema. Ordningen ovan uttrycker dock ett ideal och ser därmed sällan ut så här i praktiken. De flesta kloster eller församlingar firar mer än en av dessa gudstjänster åt gången. Det är dock viktigt för oss att se och förstå det ursprungliga schemat av gudstjänster, så att vi må ödmjuka oss och förstå hur långt ifrån det ursprungliga schemat vi är idag 1999. Vi må också komma ihåg att det var det normala att i en församling för hundra år sedan att dagligen fira afton och morgongudstjänst, när det idag på de flesta håll endast firas en gång i veckan, på lördagen, om ens det.

Vi skall dock inte förtvivla om vi inte kan fullfölja det gudstjänstideal vi nämnt ovan. Vår Herre Jesus Kristus och Hans kyrka kräver inte mer av oss än vad vi kan fullfölja. Men vi förväntas att göra det vi kan, vilket i de flesta fall är mer än vi tror, inom ramen för våra omständigheter, såsom det återspeglas i den dagliga cykeln i vår församling eller det kloster vi besöker. Vi får aldrig glömma bort att bön i första hand är gemensam. Vi är ett kollektiv när vi ber, Guds folk, och i andra hand enstaka individer. Därför heter det i Herrens egen bön ”Fader *vår*” och inte ”Fader *min*”. M.a.o. vi kan inte leva utanför församlingen.

Men de som lever långt ifrån en ortodox kyrka behöver inte heller förtvivla. Man kan delta i kyrkans bön genom att fira kyrkan gudstjänster i sitt hem. Detta bruk uppmuntras ivrigt av vår kyrka för de som av avståndsskäl

inte kan komma till en ortodox kyrka som vi står i kommunion med. Vi kan som exempel ta aleuterna och eskimåerna som höll den ortodoxa tron vid liv i nära hundra år trots en närmast total avsaknad av präster!

Alltså när en ortodoxt kristen inte har möjlighet att komma till en kanonisk ortodox kyrka så skall vi läsa ur bönboken eller gudstjänsthandboken. Detta gör vi inte bara för att bevara tron utan också därför att:

- 1)det lär oss att ihågkomma kyrkans stora festdagar och helgondagar,
- 2)det gör oss ”vana” vid gudstjänstens ordning och lär oss en bättre uppmärksamhet på gudstjänsternas innehåll,
- 3)det håller oss borta från sektarism eller icke ortodoxa influenser,
- 4)det hjälper föräldrar att uppfostra sina barn i den ortodoxa gudstjänst-traditionen, och
- 5)det förenar kringspridda ortodoxt troende i vår heliga tro och kärlek till den Ortodoxa kyrkan.

Hur gör man då som lekman när man celebrerar kyrkans gudstjänster? Jo, man iaktar följande:

- 1)Alla gudstjänster börjar med ”Genom våra heliga Fäders förböner, Herre Jesu Kriste vår Gud, förbarma Dig över oss och fräls oss. Amin.”
- 2)Alla prästens böner och utrop utesluts.
- 3)Istället för den stora, innerliga eller förstärka ektenin läses ”Herre, förbarma Dig” tolv gånger och istället för den lilla ektenin ”Herre, förbarma Dig” tre gånger
- 4)Evangeliet sjunges inte utan läses med vanlig röst.
- 5)Alla hymner, psalmer och böner läses eller sjunges såsom när en präst celebrerar.
- 6)Typikan läses istället för den Gudomliga liturgin.

Eftersom lekmän oftast arbetar under veckan ger vi instruktioner endast för söndagar och festdagar:

På lördagens kväll läser vi aftongudstjänsten med stichera och troparia enligt den ton som indikeras i kalendern. Om det är någon av kyrkans tolv stora högtider återfinns de särskilda texterna i Festmenaion, som tyvärr i sin helhet inte är tillgänglig på svenska, men som finns på engelska, om grekiska eller kyrkoslaviska inte skulle vara ett alternativ. På söndagens morgon läser vi morgogudstjänsten med rätta texter och den första, tredje och sjätte timmen samt därefter Typikan (se ordning nedan). Om man inte har aftongudstjänstens eller morgogudstjänstens texter må man läsa det lilla Completoriet med kanon eller akathistos till vår ljuvaste Herre Jesus istället. Men om inget av detta finnes får man läsa gudstjänsterna på sitt bönerep, med så många böner som den traditionens andlige fader följer indikerar.

Ordningen för Typika är följande:

Inledning: Psalm 102 (LXX) ”Lova Herren min själ...”

Ära vare Fadern...

Psalm 145 (LXX) ”Lova Herren min själ. Jag vill lova Herren...”

Nu och alltid...

Saligprisningarna.

Ära vare Fadern... Nu och alltid...

Epistel och Evangelium.

Trosbekännelsen och bönen ”O Gud överse med, tillgiv och förlåt våra synder, dem vi begått med vilja eller utan att vilja det, i ord eller i gärning, medvetet eller omedvetet, om dagen eller under natten, i förstånd eller i tanke. Förlåt oss allt, ty Du är god och människoälskande,”

Fader vår.

Dagens eller festens kontakion.

Ära vare Fadern... Nu och alltid... Och avsluta med bönen: ”O kristnas beskydd, som icke kan komma på skam, o medlare till Skaparen osviktig, försmå icke syndarnas bedjande röster; utan var snabb, o Du Gode, att hjälpa oss som i tro ropa till Dig; skynda till våra förböner och hasta åstad att tala för oss, du o Gudaföderska, som alltid skydda dem som ära dig.

Under Stora fastan ersätter vi bönen och avslutar på följande sätt: Herre, förbarma Dig (40 gånger). Ära vare Fadern... Nu och alltid... Ärorikare än kerubim... Och bönen ”O min livs Herre och härskare...” med 16 prostrationer.

Sammanfattningsvis kan vi säga att det är av yttersta vikt att man skaffar en bra bönbok som ortodox och att man lär sig att använda den. Vi hoppas att under våren år 2000 få tid att se över översättningar till dygnets gudstjänster (Horologion) och kunna publicera dessa inom ramen för Ortodoxt kyrkoliv.

Fråga: Hur skall man som konvertit göra med ens gamla namn?

Svar: Vi har tidigare i Ortodoxt kyrkoliv (nr1-2 97) tagit upp frågan om namnets vikt i ortodox tradition. När en person döps in i den Ortodoxa kyrkan förenas hon med Kristus och länkas samman med kyrkans makt, bl.a. helgonens förebedjande kraft, efter vilken hon är namngiven. Detta ”nya” namn bör också användas i alla sammanhang. Vi förstår att det kan vara svårt för en konvertit att ”byta” namn, då namnet ofta är en del av ens identitet hos en själv och gentemot vänner och släktingar, men ändå är det absolut nödvändigt, då namnet är en yttre symbol för den nya skapelsen i Kristus. Att inte använda vårt ”nya” namn vore att förneka detta. Det är här

mycket viktigt att namnbytet blir officiellt. Det kan inte anses acceptabelt att det ”nya” namnet endast används i kyrkan men inte annorstädes. Därför är det nödvändigt för alla konvertiter att kontakta Folkbokföringen och ändra sitt namn officiellt. Man kan inte heta ”Kurt” hos tandläkaren eller på jobbet eller på ID-handlingen, men ”Athanasios” i kyrkan. Och slutligen, att byta sitt namn eller lägga till ett namn hos folkbokföringen är inte svårt.

Fråga: Någon har sagt mig att man inte äter druvor under sommaren, stämmer det?

Svar: Ja, det stämmer. Från pingsten till Kristi förklaring äter vi inte druvor (eller i torkat form russin). Vi avstår från denna frukt som förberedelse inför Kristi förklaring. Till den festen, som enligt kyrkans kalender alltid firas den 6 augusti, tar vi med oss druvor till kyrkan som prästen välsignar efter bönen framför ambon i den Gudomliga liturgin och delar ut tillsammans med Antidoron i slutet av liturgin.

KYRKONYHETER

Theofania i Grekland

Vår moderkyrka i Grekland firade som vanligt Theofania vid hamnen i Oropos, som är vår synods ordförandes officiella biskopssäte. Troende från Athen och från hela Grekland samlades vid dörrarna till den magnifika katedralen helgad till den Heliga Xenia, efter morgonliturgin som hade celebrerats av Biskop Auxentios av Photiki, från vårt amerikanska exarkat, och Biskop Ambrosios av Methoni, assistent till Metropoliten. Skaran troende gick så i procession den ca 2 kilometer långa vägen till hamnen. Förutom alla troende deltog vår synods 24 monastiska

kommutiteter, en stor skara präster och diakoner och 7 biskopar. Filis stadsorkester spelade till processionen. Många politiska dignitärer deltog också i firandet.

Moder Parthenia insomnad i vår Herre.

Moder Parthenia (Matoushka Monica) insomnade stilla på Ersta hospice, Stockholm, torsdagen den 8/21 januari 1999, två dagar efter firandet av Theofania, i en ålder av 60 år.

”O vilken kärlek, underbar, sann” skaldade den svenske diktaren Sandell-Berg 1889. Hon syftade på vår Herre Jesus Kristus när hon skrev dessa ord. Enligt ortodoxt kristen tro lever Kristus i alla som döpts till honom. Han lever i alla och verkar i alla. Matoushka Monica Deurloo var en person i vilken många av oss som fick lära känna henne kunde se Kristi kärlek. Hon var och är ett föredöme för alla i och utanför de Heliga Konstantin och Helena ortodoxa församling, Stockholm. Det fanns ingen som hon inte kunde omhulda i sitt hjärta – hur osympatiskt de än hade betett sig mot andra eller henne själv. Hennes kärlek till Gud, den Ortodoxa kyrkan och medmänniskan överskuggade allt hon företog sig. Matoushka Monica var en person som

inte lämnade någon oberörd. Alltid glad, ödmjuk och optimistisk, villig att se alla människors positiva sidor. Under hennes långa sjukdomstid förstärktes dessa egenskaper och i takt med hennes avtagande hälsa utökades hennes medkänsla för andra människor på ett nästan övermänskligt sätt.

Matoushka Monica föddes i Stockholm och efter gymnasiestudier och språkstudier i Frankrike arbetade hon som kontorist vid bland annat Stockholms elverk och Stockholms stads bokauktionskammare för att fram till sin bortgång vara anställd vid först Konstakademien och sedan från 1978 vid Konsthögskolan. Sin längsta tid där var hon registrator och arkivarie.

Matoushka Monica var gift i över tre decennier med Fader Johannes, känd som en skicklig ikonmålare och lärare i ikonmålning samt kyrkoherde i de Heliga Konstantin och Helenas ortodoxa församling i Vårberg, Stockholm. Matoushka Monica har under en lång rad av år gjort många betydelsefulla insatser för svensk ortodoxi genom ett omfattande översättningsarbete av engelska och franska texter, både gudstjänstlitteratur och ortodox teologi. I mer än åtta år fungerade hon också som redaktör för församlingsbladet ”*Ortodoxt Kyrkoliv*”, ett hårt pionjärbete som hon i mångt och mycket utförde ensam, men med stor glädje.

Under Matoushka Monicas sista dygn på jorden tonsurerades hon till nunna av det stora Schemat enligt hennes egen önskan och erhöll så namnet *Moder Parthenia* och skrevs in vid klostret *De Heliga Änglarna Afidnai Attikis* (Grekland). Tonsureringen skedde på samma dag som hennes dotter hade blivit nunna åtta år tidigare. Samma dygn som hennes insomnande kom Biskop Ambrosios flygande tillsammans med Dr Loukas Pallis från Grekland. De upphämtades vid flygplatsen och fördes direkt till Ersta hospice. Där sent på natten till fredagen kunde sedan några ortodoxa kvinnor klä Moder Parthenia på sedvanligt sätt under Biskop Ambrosios överseende. Dagen efter besegrades svensk byråkrati och som genom ett under blev det möjligt att få fullfölja ortodox begravningssed. På fredagens afton kunde därmed kistan ställas upp i Heliga Konstantin och Helenas kyrka och läsningen ur psaltaren kunde börja, som sedan pågick hela natten. På lördagens morgon firades först en hierarkisk Gudomlig liturgi som sedan följdes av nunnebegravningen. Kortege åkte sedan från kyrkan till Skogskyrkogården där hon kunde gravsättas i det nya ortodoxa kvarteret av kyrkogården.

Vi önskar Moder Parthenia: *Evig åminnelse!*

Matoushka Monika / Moder Parthenia

Fader Johannes arkimandrit.

I den ljusa veckan 1999, dvs veckan efter påsk, reste Fader Johannes Deurloo till Grekland. Efter tre veckors vistelse i de heliga Kyprianos och Justinas kloster där vår Metropolit Kyprianos av Oropos och Fili residerar, tonsurerades Fader Johannes till rasophormunk med namnet Johannes efter den Helige Johannes (Maximovitch) av Shanghai och San Francisco. Han upphöjdes också till arkimandrit. Vi önskar därför Fader Johannes: *god botgöring.*

Fader Christofer Klasson avsomnad

Den ljusa tisdagen 31 mars/13 april insomnade den serbisk-ortodoxe prästen Fader Christofer Klasson i vår Herre 85 år gammal. Han konverterade i 50 års åldern till den Ortodoxa kyrkan och blev så småningom prästvigd efter ett tidigare yrkesverksamt liv som präst i Svenska kyrkan och aktiv inom svensk högkyrklighet. Fader Christofer är sannolikt den svensk som betytt mest för utvecklingen av en svensk språkig ortodoxi. De flesta känner hans översättningar av liturgiska texter och använder dagligen den bönbok som han ställde samman. Begravning av Fader Christofer ägde rum på lördagen den Ljusa veckan i den Helige Demetrios kyrka, Kristianstad. Vi önskar: *Evig åminnelse!*

Fader Christofer 1983, 70 år

Sveriges andra ortodoxa kloster grundat

Det är med glädje vi kan rapportera att den 21 november/4 december 1998, Gudafödskans intåg i templet, invigde Hans Nåd Biskop Dosithei av Storbritannien och Skandinavien från den Serbisk-ortodoxa kyrkan en liten stuga på Ekerö strax utanför Stockholm till kloster med namnet Gudafödskans intåg i templet. Klosterets abbedissa är Moder Christodoli, vigd till det Stora Skemat som också är klostrets enda innevärnare. Moder Christodoli är född i Sverige och konverterade till den Ortodoxa kyrkan på 70-talet under Fader Christofer Klasson (se nekrolog) i Kristianstad. I början av 80-talet vigdes hon till rasophornunna vid den Helige Spyridons kloster i östra Grekland. Vi önskar Moder Christodoli: *Många år* i sin klostergärning.

Apolytikon i den fjärde plagala tonen

Bekännare av den sanna tron, Kristi kyrkas goda herde, Gud folks
upplysare, Välsignade hierark Glicherie, du som värdigt har
mottagit det eviga livets krona bed till Kristus vår Gud, att Han må
frälsa våra själar.

*Ikonen är ett verk av en munk vid de Heliga Kyprianos och Justinas
kloster, Fili (Grekland).*

Pilgrimsfärd

Arkimandrit Johannes Agiokyprianites, Fader Anders Åkerström samt
lekmännen Christina Rassmundsson och Sofia Weman åker 9/22 juni
till Rumänien för att delta i glorifieringen av Metropolit Glicherie av Ru-
mänien i Kristi Förklaringskloster, Slatioara.

Denna bild får tjäna som symbol för hur sann apostolisk succession uppfattas i den Ortodoxa kyrkan. Det snart glorifierade helgonet, Metropolit Glicherie, välsignar den dåvarande prästmunken Auxentios, som sedan såsom biskop prästvigts en av vår församlingens präster.

Krisen i Kosovo

Det är med förskräckelse vi följt den mer än två månader långa krisen i Kosovo, Natos krig mot Serbien och den tragedi som utspelar sig där. Det var med tårar i ögonen vi läste om hur cyniska brittiska piloter lät göra dekalering till sina bomber och missiler som de fällde under den ortodoxa

påskan med ordalydelsen "Happy Eastern Serbia" (Glad påsk Serbien). Vi noterar att då USA varit inblandade i krig mot muslimska länder, som nu senast mot Irak, så har man respekterat stora högtider som Ramadan, men mot ortodoxa länder och ortodox tro kan man inte visa någon respekt. Mot detta har vi reagerat starkt och vi uppmanar kontinuerligt alla våra troende att bedja intensivt för fred och försoning och att lidandet skall upphöra. Vi väljer här att återge två brev från vår systerkyrka, den Ryska Utlandskyrkan, som får belysa våra åsikter i frågan. Det första brevet är ett officiellt uttalande från den heliga synoden och det andra brevet är från vår synods gode vän och tillskyndare Biskop Evtikhy, som en av våra präster, Fader Anders Åkerström, har koncelebrerat ihop med ett flertal gånger. Vi har valt att inte översätta breven till svenska och hoppas att detta inte skall utgöra ett hinder för läsaren:

Statement of the Synod of Bishops of the
Russian Orthodox Church Outside of Russia

Concerning the Military Action Being Undertaken in the Balkans

The military action being undertaken in the Balkans for more than a month now has only intensified age-old ethnic strife on the territory of long-suffering Serbia.

After a respite of half a century, bombs are again falling on European cities and villages, this time in the name of falsely proposed "human values" selected in a prejudicial and hypocritical way. What is right and just is being trampled underfoot shamelessly and with impunity. The nations which comprise the NATO alliance are basing their activities not on their conscience or morality, but exclusively on blatant use of force.

The bishops of the Russian Orthodox Church Outside of Russia are compelled to address the conscience of men, who in word at least claim to be "civilized"; with a condemnation of their barbaric assault on the defenseless populace of Orthodox Serbia, and with an urgent call for them to cease immediately the slaughter of innocent people and the destruction of that country, thereby averting the spread of the present military conflagration to an even wider territory.

Violating the very bases of international law and human dignity, the nations which comprise NATO, without any real justification or reason, are acting solely on their personal political calculations and biases. Furthermore, they are shamelessly slaying both Serbs and non-Serbs, destroying inhabited homes, monasteries and holy places, historical monuments and industry, thereby depriving the Serbian people of the means of physical existence for

many decades to come.

All of this is being done in the name of the dubious separatists desires of an insignificant handful of terrorists who have set it as their objective to cut out of Serbia the heart of its spiritual self-consciousness and existence, the cradle of its national sense—Kosovo and Metokhija.

Ignoring history and bringing death upon the grandchildren of those very Serbs who so bravely fought in support of the West during World War II, the authors, advocates of the present attacks are consciously deceiving their own citizens, characterizing their own actions as "aid to the suffering, and peace-making."

Yet they have not hesitated to kill people and destroy churches even during the holy days of Passion Week and on the radiant feast of the Resurrection of Christ!

We, the bishops of the Russian Orthodox Church Outside of Russia, affirm: God and His saints are not mocked.

The blasphemous and pitiless assault by an overwhelming military force against a small and helpless people, which is bringing suffering upon the innocent residents of Kosovo and all Serbia, both Orthodox and non-Orthodox, will be turned back upon those who are wielding this sword of injustice.

We believe—and we see countless proofs of history—that retribution will come not only in this age, but in that which is to come as well.

O you mighty of this world! If you do not fear God, fear yourselves! For aggression invariably redounds upon those who tread its pernicious path.

We, the bishops of the Russian Orthodox Church Outside of Russia, pray for Orthodox Serbia and for all who live within its boundaries; and we call upon all of our faithful to do so as well.

May the Lord grant peace and prosperity to our fellow Orthodox brethren who are now undergoing this terrible trial. May their steadfastness in the Faith, in love and goodness, be strengthened, and may their tears find consolation. May the murderers of innocent victims be confounded.

We greet the bishops and clergy of the much-suffering Church of Serbia with a fraternal kiss, and ask their holy prayers for us, who share their great grief and sorrow.

May our tears be transformed into joy, in accordance with the true and unshakable testament of our Savior, the risen Lord Jesus Christ

(Signed:) Metropolitan Vitaly Oustinow, Archbishop Anthony, Archbishop Laurus, Archbishop Mark, Bishop Kiril, Bishop Amvrosii, Bishop Gabriel, Bishop Michael; New York City, New York, 15/28 April 1999

The attack of Nato on the much-suffering Yugoslavia

Long before the present tragedy in Yugoslavia, we were already sensed a terrible foreboding while observing the involvement of western countries in the internal affairs of the sovereign nation of Yugoslavia and its Serbian people. It was then that we had realized that after the Serbs, the Russians would inevitably suffer as well. Common sense had warned: today Serbia, tomorrow Russia. With Yugoslavia being bombed, we understand that this military strike is against Russia as well. This attack cannot be considered an awful mistake by virtue of its stupidity of one or a group of politicians, but rather the realization of a well-planned, cunning plot.

It is obvious to any observer that Russia cannot remain uninvolved in Yugoslavia's catastrophe. Even if this act of aggression were to cease today, Russia has already suffered a loss. Russia's crisis has now deepened. We witness how Russia is being deliberately involved in a worldwide military conflict, the consequences of which will affect all spheres of its government. And this is all happening at a time when governmental order and economic structure are on the verge of collapse. No number of interest-free loans or humanitarian aid could cover the loss brought upon Russia by this wide international provocation.

All of the aforementioned can be applied to Belorussia and the Ukraine.

How can this not reflect upon the moral condition of the Russian people, when their brother Slavs are suffering from bomb and missile attacks; those very people who are so close to the Russian heart, who were so responsive to the needs of the Russians by giving them bread and shelter when they were exiled, giving refuge to hundreds of thousands during the days of Russia's calamity. Yet now we are being told cold-heartedly to observe our brothers being killed by bombs and missiles. These bombs directly hit our

hearts. The anvil of dishonest politics, where the strongest rule, is now reshaping the morals of society, inadvertently mutilating it.

The truth cannot be ignored that the Serbian people are the prominent custodians of the Orthodox faith on the European continent. The massacre of the Serbian people first by the separatists and now by NATO's bombs is a direct strike on the Orthodox faith.

True Orthodox consciousness cannot be in agreement with the immorality and inhumanity of the so-called New World Order. By proclaiming a total liberation of the individual under the slogan of "universal values," the New World Order is actually destroying moral and religious foundations, self-existence and self-consciousness, and the untouchable values of both the individual and of a nation as a whole. We can now see how the New World Order intends to deal with the independent thinking of us Orthodox: either by distorting it or physically annihilating it.

How can we Orthodox defend ourselves from the warring elements of the world's evil?

By faith, fasting, prayer and repentance. Holy Scripture teaches: .This is the victory that overcometh the world, even our faith (I St. John 5:4).

Let these madmen cease their fight against the bearers of the Faith, for in the end they are fighting against themselves. They may conquer the world, but they will lose their souls. And what is a person without a soul?!

With a few more treacherous acts, all of the super armaments and super power of those that strive for world domination will become meaningless, since their very descendants will be corrupted from within. (What is sown is reaped.) They will be swept away from their power by their very children, who will be their curse; and then these "lords" will curse their senseless lives. The winds of war in Yugoslavia are a dangerous step towards this suicidal path. People, come to your senses and stop this war for your own self-preservation.

Orthodox people! Pray and observe the commandments of God, so that the Lord will hear us, be merciful to His people, and stop the bloodshed.

O Lord! Remember not our sins, but by Thy mercy be merciful to our suffering Serbian brethren. Preserve Yugoslavia. Do not allow a world war. Grant hardened hearts peace by Thy mercy. And direct all to the path of repentance and good deeds. Amen.

+ Bishop Evtikhy of Ishim and All Siberia
Russian Orthodox Church Abroad

*Metropolit Vlasie från den Sanna Rumänsk-ortodoxa kyrkan
celebrerande den Gudomliga liturgin i det Heliga Philothei orto-
doxa kloster; Grillby, 1998. Till vänster om metropoliten diakon
Chariton Agiokyprianites och till höger Fader Anders Åkerström*